

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Likelydende brev til:

Sorenskriver Helge Bjørnstad
Tingrettsdommer Richard Saue

Stavanger tingrett
Pb. 159 Sentrum
4001 STAVANGER

Lars Ole Sikkeland
Jernbanevegen 16
4353 Klepp stasjon

Ove Martin Kolnes
Brattholen 6
4313 SANDNES

Deres ref:

Vår ref:
201300669-26/228-TU
Juridisk saksbehandler: K. Pedersen

Dato:
23.06.2014

**SAK 80/13: KLAGE PÅ TIDLIGERE DOMMERFULLMEKTIG LARS OLE
SIKKELAND, TINGRETTSDOMMER RICHARD SAUE OG SORENSKRIVER
HELGE BJØRNESTAD VED STAVANGER TINGRETT. UNDERRETNING OM
VEDTAK.**

Vedlagt oversendes vedtak i sak 80/13 fattet av Tilsynsutvalget for dommere den 4. juni 2014. Klagesaken er behandlet i Tilsynsutvalgets møter 24. april og 4. juni 2014.

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe utvalgets vedtak inn for domstolen ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.

Vedtaket er offentlig, jf. offentleglova § 3.

Med hilsen
Sekretariatet for Tilsynsutvalget for dommere

Wenche Venås
(Sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Domstoladministrasjonens saksbehandlingssystem og har derfor ingen signatur.

TILSYNSUTVALGET FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har den 4. juni 2014 truffet vedtak i

Sak nr: 80/13 (arkivnr: 201300669-25)

Saken gjelder: Klage fra Steinar Kolnes, Ove Martin Kolnes og Arne Helvig på tidligere dommerfullmektig Lars Ole Sikkeland, tingrettsdommer Richard Saue og sorenskriver Helge Bjørnestad ved Stavanger tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Jeppe Normann
Gerd Ingunn Opdal
Björg Tørresdal

Gerd Ingunn Opdal møtte som varamedlem for Svein J. Magnussen, som hadde forfall.

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises for så vidt gjelder tingrettsdommer Richard Saues administrering av saken under saksforberedelsen og under hovedforhandlingen.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer Richard Saue.
3. Tidligere dommerfullmektig Lars Ole Sikkeland gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.
4. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver Helge Bjørnestad.

Innledning:

Steinar Kolnes, Ove Martin Kolnes og Arne Helvig, ved Ove Martin Kolnes, har ved brev av 3. november 2013 inngitt klage på tidligere dommerfullmektig Lars Ole Sikkeland, tingrettsdommer Richard Saue og sorenskriver Helge Bjørnestad ved Stavanger tingrett.

Klagen er forelagt tingrettsdommer Saue og sorenskriver Bjørnestad, som har avgitt sine uttalelser ved brev av 2. desember 2013. Med bakgrunn i at den absolutte klagefristen nær var oversittet for forhold vedrørende dommerfullmektig Lars Ole Sikkeland, ble ikke klagen forelagt ham, men kun oversendt ham til orientering i første omgang.

Ved brev av 28. november 2013 har Tilsynsutvalgets sekretariat varslet klagerne ved Ove Martin Kolnes om at klagen vurderes avvist. Ove Martin Kolnes har ved brev av 6. desember 2013 og 1. januar 2014 avgitt supplerende bemerkninger til klagen.

Utvalget har i ettertid kommet til at det likevel ønsket å få tidligere dommerfullmektig Sikkelands uttalelse, og klagen ble derfor forelagt ham for uttalelse 25. februar 2014. Samtidig ble klagers prosessfullmektig, advokat Hege Ersdal, anmodet om å uttale seg. Advokat Ersdal har inngitt sin uttalelse ved brev av 7. mars, mens tidligere dommerfullmektig Sikkeland har inngitt sin uttalelse ved brev av 12. mars 2014.

Tingrettsdommer Saue har kommet med en tilleggsuttalelse ved brev av 31. mars 2014. Klagerne har inngitt ytterlige kommentarer ved brev av 4. og 14. april 2014.

Saksfremstilling:

Klagerne – Ove Martin Kolnes, Steinar Kolnes og Arne Helvig – har i hovedsak vist til følgende:

Tidligere dommerfullmektig Lars Ole Sikkeland administrerte sak mellom klagerne og Statoil (ASA), samtidig som han var i jobbsamtaler med, og ble ansatt hos, Statoil. Klagerne fikk først kjennskap til dette den 26. september 2013, og dermed for sent til at forholdet kunne tas inn i anke til Høyesterett. Klagerne fikk ikke svar på spørsmål som hadde vært til behandling hos Sikkeland fra han første gang fikk saken 7. september 2011, helt til han sluttet ved Stavanger tingrett 9. november 2012. At det senere viste seg at Sikkeland var i jobbsamtaler med Statoil og faktisk ble ansatt der, viser med all tydelighet at han over en lengre periode var i en interessekonflikt.

Da tingrettsdommer Richard Saue overtok saken etter dommerfullmektig Sikkeland, skulle han ha opplyst klagerne om Sikkelands samtaler med motparten, og at Sikkeland nå var ansatt i Statoil.

Sorenskriver Bjørnestad burde ha sett nærmere på saken da han ble gjort oppmerksom på dette.

Klagerne fikk 1. juli 2013 informasjon om at tingrettsdommer Richard Saue har en nær slektning ansatt hos klagers motpart. Klager har henvendt seg til Saue, men han ønsker verken å avkrefte eller bekrefte dette.

Dommer Saue var forutinntatt, og han opptrådte uten den upartiskhet og integritet som forventes. Dette har preget hans saksforberedelse, alle brev klagerne har mottatt fra ham og

alle prosessuelle avgjørelser tatt av ham. Dette preget også hans dommergjerning under hovedforhandlingen, hvor partenens vitner og prosessfullmektiger ble utsatt for en uforståelig forskjellsbehandling. Klagers prosessfullmektig ble avbrutt under utspørringen av et viktig vitne ved at Saue sa "Du må ikke være så sint i stemmen din." Han avbrøt også klagers prosessfullmektig gjentatte ganger under prosedyren. Motpartens advokat ble ikke avbrutt en eneste gang. Dommer Saue unnlot også å sette saken opp på berammingslisten.

Innklagede 1 – tidligere dommerfullmektig Lars Ole Sikkeland – har i hovedsak vist til følgende:

Han fattet ingen materielle eller prosessuelle avgjørelser i saken etter 23. desember 2011. Han ble første gang kontaktet av Statoil 25. juni 2012, altså over seks måneder etter at han hadde fattet siste beslutning. Han og dommer Saue diskuterte administrasjonen av saken. De ble i fellesskap enige om at han skulle fortsette med administrasjonen av saken uten å fatte materielle avgjørelser. Det var ikke en aktuell problemstilling at han skulle lede hovedforhandlingen i saken. Tingrettsdommer Saue skulle overta administrasjonen av saken etter at han var ferdig med å skrive dom i en større økonomisk straffesak.

Spørsmål om bevisopptak baserte seg på de samme momenter som var aktuelle i spørsmål om bevisfremleggelse. Beslutningen om bevisfremleggelse var anket, og det var naturlig å avvente videre behandling av begjæringen om bevisopptak til anken var avgjort. Etter at Høyesterett avsa kjennelse om bevisfremleggelse, ble sakens parter forespurt per brev om de i lys av Høyesteretts kjennelse opprettholdt begjæring om bevisopptak. I prosesskriv fra klagers advokat ble kravet frafalt, samtidig som det ble opplyst om at det ikke var "ytterligere prosessuelle spørsmål som bør avklares før hovedforhandling".

Innklagede 2 – tingrettsdommer Richard Saue – har i hovedsak vist til følgende:

I en periode på ca. 11 måneder fra årsskiftet 2011/2012 satt han med hovedforhandling og domsskriving i en større økonomisk straffesak. I denne perioden ble hans saksportefølje håndtert av dommerfullmektig Sikkeland etter beslutning fra sorenskriveren. Han har ingen erindring av at det kom purringer om sakens fremdrift i den tiden saken var behandlet av dommerfullmektigen.

Det er riktig at han på et tidspunkt under hovedforhandlingen avbrøt advokat Ersdal fordi hun opptredte unødvendig aggressivt, og han sa det ikke var nødvendig å fremstå som sint.

De spørsmål som ble stilt til advokat Ersdal under hennes prosedyre lå i kjernen av den saken klagerne hadde forelagt retten, og hadde saklig foranledning, innhold og form.

Innklagede kjenner seg ikke igjen i klagernes beskrivelse av hans opptreden, og den motivasjon de tillegger ham. Saken kom på berammingslisten så snart feilen ble oppdaget.

Innklagede 3 – sorenskriver Helge Bjørnstad – har i hovedsak vist til følgende:

Alle henvendelser fra klager er besvart raskt, fyldig og etter beste evne helt frem til 28. august 2013. Klager ble da per e-post gjort oppmerksom på at det ikke var mer å tilføye, at saken ble ansett endelig avsluttet og at ytterligere henvendelser ikke ville bli besvart.

Han fastholder at han ikke har nektet å opplyse om faktum i saken vedrørende tidligere dommerfullmektig Sikkelds ansettelsesforhold. I e-post av 20. juli 2013 til klagerne ble det redegjort for hva Bjørnstad da husket om når Statoil "kom på banen".

Han mottok dommerfullmektig Sikkelds oppsigelse 25. september 2012. Noe nytt arbeidsforhold ble ikke berørt, og han er ikke involvert i spørsmål om neste arbeidsforhold.

Habilitet i saken er ikke noe tema, idet dette er forhold som kan overprøves av domstolene.

Prosessfullmektig for klager – advokat Hege Ersdal – har i hovedsak uttalt følgende:

Hun reagerte negativt på tingrettsdommer Saues måte å administrere denne saken på. Det var en gjennomgående forskjell i behandlingen av aktørene på henholdsvis saksøker og saksøkesiden under alle sekvensene i rettssaken. Administrator ga uttrykk for at han var kritisk til og uenig i saksøkernes argumentasjon. Advokaten har forståelse for klagers opplevelse av forutinntatthet og en ikke uhildet behandling.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgitt forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Fristen for å klage en dommer inn for Tilsynsutvalget er tre måneder etter at forholdet fant sted, eventuelt tre måneder etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med forholdet, jf. domstoloven § 237 fjerde ledd.

Klagen er med få dagers margin inngitt nesten ett år etter at tidligere dommerfullmektig Sikkeld avsluttet sitt arbeidsforhold ved Stavanger tingrett, og rundt ni måneder etter at tingrettsdommer Saue avsluttet behandlingen av den saken klagen gjelder.

Klagerne har anført at de først den 26. september 2013 fikk kjennskap til tidligere dommerfullmektig Sikkelds ansettelsesforhold i Statoil. Denne datoen gjelder imidlertid det tidspunkt klagerne fikk alle detaljer om når Statoil først tok kontakt med Sikkeld. Det fremgår av den dokumentasjonen som er innsendt sammen med klagen at klagerne allerede i juni 2013 var i dialog med retten om Sikkelds ansettelsesforhold, og at de i e-post 15. juli 2013 fra Sikkeld fikk opplyst at han startet i Statoil 12. november 2012. Klagerne fulgte ikke opp denne informasjonen før de ba om ytterligere informasjon i e-post til Sikkeld 19. september 2013. Klagefristen er dermed utløpt hva gjelder de deler av klagen som rettes mot tidligere dommerfullmektig Sikkeld og tingrettsdommer Saue.

Tilsynsutvalget har adgang til å ta en klage til behandling selv om klagefristen er oversittet, når det ikke er gått mer enn ett år siden forholdet fant sted, jf. domstoloven § 237 fjerde ledd.

Tilsynsutvalget finner ikke grunn til å realitetsbehandle klagen rettet mot tingrettsdommer Saue hva gjelder hans befatning med saken mens han hadde ansvar for saksforberedelsen og hans prosessledelse og opptreden under hovedforhandlingen. Utvalget har sett på klagens innhold og dommer Saues redegjørelse, og anser ikke de påklagede forhold å være av en slik karakter at det er særlig grunn til å undergi disse en nærmere vurdering fra utvalgets side. Disse deler av klagen blir følgelig avvist grunnet oversittelse av klagefristen.

Tilsynsutvalget har imidlertid etter en samlet vurdering kommet til at det er særlig grunn til å realitetsbehandle klagen som gjelder dommerfullmektig Sikkelands ansettelse i Statoil.

Denne ansettelsen reiser spørsmål om dommerfullmektig Sikkelands og dommer Saues håndtering av den aktuelle saken, med Statoil som part, er i strid med god dommerskikk. Mangel på informasjon, den befatning dommerne hadde med saken, hvordan de fordelte ansvaret og forholdt seg til eventuelle beslutninger i saken, reiser spørsmål av prinsipiell og allmenn dommeretisk interesse og betydning.

Tilsynsutvalget presiserer at de aktuelle problemstillinger angår andre sider av dommerhabilitet og integritet enn tilsvarende forhold som kan brukes som ankegrunn og som gjelder forhold Tilsynsutvalget ikke kan vurdere, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd. De etiske sider av en dommers saksbehandling og forhold til egen habilitet tilligger det Tilsynsutvalget å vurdere innenfor rammen for gjeldende krav til god dommerskikk.

Tilsynsutvalget viser til at god dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver og er knyttet til en rekke forhold i ulike sammenhenger. Hans opptreden overfor sakens aktører og måten saksbehandlingen utføres på er av betydning, både direkte i tilknytning til den aktuelle rettssak og ved ivaretagelse av mer administrative oppgaver.

En viktig rettesnor ved vurderingen av dommeradferd er om det foreligger forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene eller om dommeren har opptrådt i strid med de etiske prinsipper for dommeradferd. Tilsynsutvalget viser til prinsippenes punkt 2 om uavhengighet, punkt 3 om upartiskhet og punkt 4 om integritet. Utvalget vil særlig fremheve punkt 3 første og tredje ledd, hvor det heter:

"En dommer skal være og framtre som upartisk og opptre slik at det ikke med rimelighet kan stilles spørsmål ved dommerens nøytralitet.

En dommer skal utøve dommergjerningen uten forutinntatte holdninger."

Klagerne – Statoils motparter i den aktuelle rettssaken – reagerte da de i ettertid fikk høre om dommerfullmektig Sikkelands kontakt med Statoil mens han hadde ansvar for saken. Klagen er spesifisert til å gjelde at *"de jobbsamtaler han hadde, og ansettelsen i Statoil ASA, ble holdt skjult for oss klagere. Han administrerte vår sak i 4,5 måned som ansatt hos vår motpart. Dette ble aldri formidlet til oss, eller til vår advokat."*

Dommerfullmektig Sikkeland hadde ansvar for saken da han 25. juni 2012 ble kontaktet av Statoil. Han fikk et konkret jobbtillbud 4. juli og aksepterte tilbudet få dager senere. Fra da av var han å anse som ansatt i Statoil. Han sa opp sin stilling 24. september 2012 og sluttet 9. november 2012 for å starte i stillingen hos Statoil. I hele denne perioden hadde han ansvar for en tvistesak hvor Statoil, hans kommende arbeidsgiver, var part uten verken å bekjentgjøre dette eller å fratre saken. Tilsynsutvalget er enig i at dette var kritikkverdig.

Tingrettsdommer Saue har kun omtalt problemstillingen på følgende måte:

"I en periode av ca. 11 måneder – omtrent fra årsskiftet 2011/2012 – satt jeg med hovedforhandling og domsskriving i en større økonomisk straffesak. I denne perioden ble min øvrige saksportefølje håndtert av dommerfullmektig Sikkeland etter beslutning fra sorenskriveren."

Tidligere dommerfullmektig Sikkeland har redegjort for situasjonen på følgende måte:

"Som opplyst til Steinar Kolsnes ble jeg første gang kontaktet av Statoil den 25. juni 2012 ca. kl. 0850, altså over seks måneder etter at jeg hadde fattet min beslutning. Jeg hadde da ikke søkt og hadde heller ingen intensjon om å søke ansettelse i selskapet. Kontakten ble imidlertid opprettholdt og endte i et tilbud om ansettelse datert 4. juli 2012. Noen dager senere aksepterte jeg tilbudet.

Tingrettsdommer Saue og jeg diskuterte administrasjonen av den aktuelle saken ganske umiddelbart etter at Statoil tok kontakt med meg. Vi ble i fellesskap enige om at jeg skulle fortsette med ren administrasjon av saken uten at jeg fattet noen materielle avgjørelser. Årsaken var at han igjen skulle overta administrasjonen etter at han var ferdig med å skrive dom i en større økonomisk straffesak. Det var på dette tidspunkt ikke en aktuell problemstilling at jeg skulle lede forhandlingene i saken..."

Da det ble besluttet at dommerfullmektigen skulle ha ansvar for tingrettsdommer Saues saksportefølje mens han var opptatt med en annen sak, var det uproblematisk at ansvaret som saksforberedende dommer omfattet Statoilsaken. Forholdet ble problematisk fra det tidspunkt Sikkeland fikk et særlig forhold til Statoil på grunn av jobbtilbud og ansettelse.

Tilsynsutvalget legger til grunn at dommerfullmektig Sikkeland konsulterte dommer Saue, uten å involvere sorenskriver Bjørnstad. Saue har ikke kommentert Sikkelands fremstilling. Under forutsetning av at denne fremstillingen er riktig, betyr det at Saue ble informert om kontakten. Det er imidlertid usikkert om han faktisk var kjent med ansettelsen eller i hvilken grad denne nye situasjon og forutsetningene for ansvaret ble drøftet mellom de to. Dersom han da gikk god for at dommerfullmektigen fortsatt kunne ha ansvaret for Statoilsaken, bidro han til Sikkelands dobbeltrolle, i konflikt med krav til dommeres uavhengighet og integritet. Dette ville være en uheldig og lite skjønnsom vurdering.

Dommerne har fremholdt at dommerfullmektigen bare skulle ta seg av rent administrative oppgaver og ikke treffe noen materielle beslutninger. Tilsynsutvalget er ikke enig i at det går et slikt skille mellom de forskjellige oppgaver verken i forhold til habilitet eller etiske krav. Det avgjørende er hvordan forholdet fremstår og oppfattes utad, når det blir kjent at sakens dommer er ansatt hos en av sakens parter. Saksforberedende dommer er ansvarlig dommer. Enten er man dommer eller ikke dommer i saken, og enten er man habil eller inhabil i saken. Dette er forhold som må tas på alvor av domstolen, og det er ikke rom for mellomvarianter.

Dommerne har sett problemet, ettersom det er presisert at dommerfullmektigen ikke skulle treffe avgjørelser, hvilket han heller ikke direkte gjorde etter at han var ansatt hos Statoil. Saksforberedende dommers ansvar og beslutninger vil imidlertid omfatte mer enn å treffe materielle eller prosessuelle avgjørelser i konkrete tvister, som begrunnes skriftlig og som kan ankes videre. Det å ikke treffe avgjørelse er også en avgjørelse, og utsendelse av brev med dommerens syn på bestemte problemstillinger og oppfordringer til partene er også beslutninger som ledd i en saksstyring.

Dommerfullmektig Sikkeland drev saksstyring og traff beslutninger i den aktuelle fasen. Dette knytter seg til spørsmål omkring klagerens begjæring om bevisopptak og illustreres av

dommerfullmektigens egen redegjørelse til Tilsynsutvalget. Han mente det var naturlig å avvente videre behandling av en begjæring om bevisopptak på grunn av Høyesteretts behandling av klagerens anke i spørsmål om bevisfremleggelse. Han skriver følgende:

"Rett etter sommerferien, den 13. august 2012, sendte jeg i tråd med ovenstående brev til sakens parter hvor jeg ba om bekreftelse på hvorvidt begjæringen om bevisopptak (samt enkelte provokasjoner og eventuelle andre prosessuelle forhold)

"i lys av Høyesteretts kjennelse" ble opprettholdt." (...)

Utover den frafalte begjæring ble det kommentert at retten på eget initiativ kunne gi pålegg om utlevering av provosert informasjon dersom "retten deler saksøkernes syn om at Statoil bør oppgi denne informasjonen." Dette var et syn retten ikke delte."

Tilsynsutvalget bemerker at dette gjelder noe annet og mer enn "*rene ekspederinger under den gjenstående del av saksforberedelsen og ingen materielle eller prosessuelle avgjørelser*", slik sorenskriveren i ettertid har beskrevet at forutsetningen var. Bak de tiltak som er beskrevet av dommerfullmektigen, ligger det vurderinger som resulterer i brev og beslutninger som undertegnes av ham som ansvarlig dommer for saken. Selv om dette ikke gjaldt i stort omfang var det lite skjønnsomt, og det illustrerer at han opptrådte som dommer.

Når situasjonen med jobbtilbud fra Statoil oppstod, måtte habilitetsspørsmålet vurderes. I hvert fall mener Tilsynsutvalget klart at ansettelsen i Statoil medførte en situasjon som krevde andre grep enn det som ble gjort her. Betydningen av dette ble satt på spissen så snart det ble aktuelt med uttalelser og beslutninger i anledning saksstyrende tiltak.

Slik saken er opplyst, legger Tilsynsutvalget som nevnt til grunn at kun dommer Saue ble involvert i den innledende fase i dommerfullmektigens kontakt med Statoil om jobbtilbud. Sorenskriveren var ikke informert før i ettertid.

Tilsynsutvalget ser det slik at dommerfullmektig Sikkeland umiddelbart skulle informert om ansettelsen i Statoil. Sorenskriveren skulle vært kontaktet, og saken burde fått ny ansvarlig dommer, eventuelt skulle opplysningene vært forelagt sakens parter for uttalelse. Dommerfullmektigen skulle i det minste forelagt saken for sorenskriveren for å drøfte situasjonen, slik at sorenskriveren fikk anledning til å vurdere hvordan dette burde håndteres. Det alvorlige er mangel på informasjon slik at man ikke i åpenhet fikk vurdert alternativene. Det var ikke tilstrekkelig å konsultere den tidligere ansvarlige dommer for saken. Saken ble ikke forelagt sorenskriveren, dommerfullmektigen unnlot å varsle og beholdt saksansvaret. Dette er lite tillitsvekkende dommeradferd.

Den nødvendige informasjon og de nødvendige tiltak var det dommerfullmektig Sikkelands eget primære ansvar å ivareta. Han hadde et selvstendig etisk ansvar for håndteringen og det var kritikkverdig av ham å beholde saken og treffe beslutninger uten å varsle om forholdet.

Daværende dommerfullmektig Sikkeland opptrådte kritikkverdig ved ikke å varsle om sitt kommende arbeidsforhold i Statoil, ved å fortsette som saksforberedende dommer i saken og herunder treffe beslutninger etter at han var ansatt i Statoil uten å informere om dette.

Tingrettsdommer Saue ga råd til dommerfullmektigen og har også opptrådt lite skjønnsomt, gitt at det var basert på en felles drøftelse og beslutning at informasjonen ble mellom de to. Dette var en feilvurdering. Som erfaren dommer burde han veiledet dommerfullmektigen. Dommer Saue burde ideelt sett anbefalt dommerskifte, henvist dommerfullmektigen til sorenskriveren eller selv orientert sorenskriveren.

Tilsynsutvalget kan imidlertid ikke se bort fra at tingrettsdommer Saue ikke var løpende orientert om ansettelsen og at han ikke var særlig engasjert i rettssaken, som han da ikke hadde ansvar for. I hvert fall er det lite trolig at han var kjent med at dommerfullmektigen stod for styrende tiltak og beslutninger i saken, og altså gikk ut over forutsetningen om de "rene ekspederinger". Tingrettsdommer Saue var involvert på et tidlig stadium. Hans rolle og ansvar i dette anliggende for så vidt gjelder at informasjonen ikke ble videreformidlet og at dommerfullmektig Sikkeland beholdt saksansvaret etter ansettelsen i Statoil er mer uklart. Det kan synes som dommer Saue var ubetenksom, men det er vanskelig å belaste han for etiske overtrap, hensett til den fasen saken var i og slik planen var da situasjonen oppstod. Det er ikke grunnlag for å anta at dommer Saue ble konsultert på et senere stadium i saken. Uansett var det dommerfullmektig Sikkelands selvstendige og primære ansvar å forholde seg til den situasjon som oppstod og orientere rette vedkommende.

Tilsynsutvalget bedømmer daværende dommerfullmektig Sikkelands unnlatte informasjon og forhold i saken såpass alvorlig at det berettiger til disiplinærtiltak i form av kritikk.

Det er ikke enhver uheldig eller lite skjønnsom dommeradferd som fører til kritikk. Hva gjelder tingrettsdommer Saue er det ikke godtgjort forhold som overstiger denne terskel. Tilsynsutvalget kan ikke se at hans forhold er av en slik karakter at det berettiger til kritikk.

Etter dette blir konklusjonen at tidligere dommerfullmektig Sikkeland gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk, mens det ikke er grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer Saue.

I følge klagen har det påklagede forhold hva gjelder sorenskriver Bjørnestads pågått fra 28. august 2013 fram til klagen ble framsatt. For dette forholdet er klagefristen overholdt.

Klagerne har anført at sorenskriver Bjørnestad har utvist en avvisende holdning og at han har nektet å svare på spørsmål om prosessen i forbindelse med tidligere dommerfullmektig Sikkelands ansettelse i Statoil.

Sorenskriver Bjørnestad har forklart at han etter beste evne har besvart klagerne henvendelser helt fram til han i e-post av 28. august 2013, etter dagen før å ha redegjort for at han ikke hadde noe ytterligere å tilføye, til slutt svarte at han anså saken for endelig avsluttet og at ytterligere henvendelser ikke ville bli besvart. Allerede i e-post av 20. juni 2013 uttalte sorenskriveren at han anså saken som avsluttet.

Tilsynsutvalget legger til grunn at sorenskriveren ikke ble informert om dommerfullmektig Sikkelands ansettelse i Statoil og at han således også var uvitende om dommerfullmektigen konsultasjon av dommer Saue og dommernes interne ordning for det fortsatte saksansvaret, jf. foran. Han hadde ingen kunnskap om dette før i ettertid, etter at dommerfullmektigen var sluttet, og hans informasjon til klagerne bygger også på hva han fikk vite i ettertid.

Sorenskriveren har overordnet ansvar for interne saksbehandlingsrutiner og et særlig veiledningsansvar overfor dommerfullmektiger. Det burde imidlertid være unødvendig å gi forhåndsinstruks om at man bør tre ut av saken og/eller informere dersom man kommer i et jobbrelatert forhold til en av sakens parter. Dette er noe enhver dommer bør forstå. Tilsynsutvalget ser derfor ikke grunn til å vurdere eventuell svikt i rutiner eller veiledning.

Tilsynsutvalget har foran redegjort for kravene til god dommerskikk og hva det innbefatter.

En dommer skal besvare alle henvendelser på en høflig, saklig og korrekt måte. Domstolleder har et særlig ansvar for å sørge for at henvendelser som angår forhold ved hans embete besvares ordentlig. Det har sorenskriver Bjørnstad gjort.

Det går imidlertid en grense for hvor mye tid dommeren kan bruke på å besvare henvendelser fra personer som ikke vil slå seg til ro med svarene de får. Det må være adgang til å sette sluttstrek for en dialog, slik sorenskriver Bjørnstad gjorde. På bakgrunn av hans redegjørelse, hvor det framgår at han en rekke ganger har forsøkt å besvare klagernes spørsmål, kan ikke Tilsynsutvalget se at sorenskriver Bjørnstad har brutt noen etiske prinsipper for dommeradferd eller at han på annen måte har opptrådt i strid med god dommerskikk.

Etter dette finner ikke utvalget grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor sorenskriver Bjørnstad.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises for så vidt gjelder tingrettsdommer Richard Saues administrering av saken under saksforberedelsen og under hovedforhandlingen.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer Richard Saue.
3. Tidligere dommerfullmektig Lars Ole Sikkeland gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.
4. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver Helge Bjørnstad.